

Manoharbai Shikshan Prasarak Mandal Armori's

**MAHATMA GANDHI ARTS, SCIENCE &
LATE NASARUDDINBHAI PANJWANI COMMERCE
COLLEGE, ARMORI**

Dist. Gadchiroli (Maharashtra) 441 208

Affiliated to Gondwana University, Gadchiroli.

Re-accredited by NAAC 'A' with 3.24 CGPA

ANNUAL QUALITY ASSURANCE REPORT

AQAR : 2023-2024

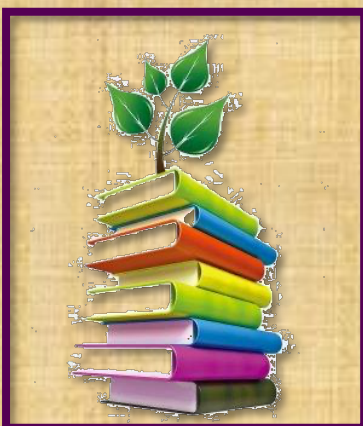
CRITERION – II

TEACHING LEARNING AND EVALUATION

METRIC NO: ~ 2.3.1.

METRIC NAME: ~ Student centric methods such as experiential learning, participative learning and problem solving methodologies.

•

Web: - mgcollegearmori.ac.in

e-mail: - mgcollege.armori@gmail.com

Phone: - 07137-266558

MANOHARBAI SHIKSHAN PRASARAK MANDAL ARMORI'S

MAHATMA GANDHI ARTS, SCIENCE &

LATE NASARUDDINBHAI PANJWANI COMMERCE COLLEGE

ARMORI Dist. Gadchiroli (M.S.) 441 208

Affiliated to Gondwana University, Gadchiroli

Re-accredited by NAAC 'A' with 3.24 CGPA(2022)

Web: mgcollegearmori.ac.in

Dr. Lalsingh H. Khalsa
Principal & IQAC Chairman
Mob. No. 9422153197
E-mail: lalsinghkhalsa@yahoo.com

Dr. Satish. S. Kola
IQAC Coordinator
Mob. 9595982057
E-mail: satish.kolawar@gmail.com

Certificate of Verification

The document herewith is a testimonial of the following specifics;

- AQAR 2023-24
- Criterion - II (Teaching Learning and Evaluation)
- Metric no. – 2.3.1
- Metric Particular - Student centric methods, such as experiential learning, participative learning and problem-solving methodologies are used for enhancing learning experiences.

It is affirmed that the attached document pertinent to the above cited specifics are duly verified and approved by the IQAC.

Criterion Head

IQAC Coordinator

IQAC-Co-ordinator

IQAC Chairperson
PRINCIPAL

M.G. Arts, Science &
Late N.P. Commerce College
ARMORI, Dist. Gadchiroli

GUIDELINES FOR STUDENT CENTRIC TEACHING-LEARNING METHODS

Student Centric Teaching-Learning Methods

विद्यार्थी केंद्रित अध्यापन-शिक्षण पद्धती

1. Introduction

The never lasting academic aspirations of learners motivate the higher educational institute for continual augmentation of teaching-learning methods. The radical alterations in traditional teaching-learning methods in recent decade have motivated us for implementing few of student centric teaching-learning methods. On rigours revision, the Internal Quality Assurance Cell has suggested rejuvenations in existing teaching-learning methods keeping following objectives in view.

शिकणाऱ्याची कधीही न टिकणारी शैक्षणिक आकांक्षा उच्च शैक्षणिक संस्थेला सतत शिकविण्याच्या पद्धती वाढविण्यास प्रवृत्त करते. अलिकडच्या दशकात पारंपारिक अध्यापन-शिक्षण पद्धतींमध्ये मूलभूत बदल आम्हाला विद्यार्थी-केंद्रित शिक्षण-शिक्षण पद्धतींच्या काही अंमलबजावणीसाठी प्रेरित केले आहेत. कठोरतेच्या पुनरावृत्तीवर, अंतर्गत गुणवत्ता आश्वासन कक्षाने खालील उद्दीष्टे लक्षात ठेवून विद्यमान शिक्षण-शिक्षण पद्धतींमध्ये कायाकल्प सुचविला आहे.

2. Objectives

- ✦ To enhance the impact of teaching.
- ✦ To amplify the learning experience of learners.
- ✦ To develop an effectual mechanism for teacher-student academic interaction.

उद्दीष्टे

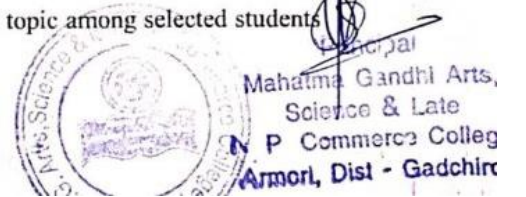
- ✦ अध्यापनाचा प्रभाव वाढविण्यासाठी.
- ✦ विद्यार्थ्यांचा शिकण्याचा अनुभव वाढविणे.
- ✦ शिक्षक-विद्यार्थी शैक्षणिक परस्परसंवादासाठी प्रभावी यंत्रणा विकसित करणे.

3. Methodologies

Following are some student centric teaching-learning methods suggested by IQAC. The faculty can adopt any of these methods as per respective essential and feasibility.

आयक्यूएसीने सुचविलेल्या काही विद्यार्थी केंद्रित शिक्षण-शिक्षण पद्धती खालीलप्रमाणे आहेत. प्राध्यापक संबंधित आवश्यक आणि व्यवहार्यतेनुसार यापैकी कोणतीही पद्धत अवलंबू शकतात.

- 3.1 Group discussion method** – This is a participative learning where teacher plans systematic sessions of group discussion along with pre-classified group of students. In this process teacher must take enough time to build a concept of allotted topic among selected students

group and encourage them to participate with ICT tools. In case of difficulty teacher should give a beforehand, clarify and mediate if needed. The teacher must stimulate students, instruct appropriately, keep good time management and instant evaluation should be done.

Steps to adopt:

- ✓ **Topic particularising:** Teacher must introduce, provide relevant materials of the allotted topic to the selected group of students. After pre-discussion, the teacher should ensure that the topic is well settled in students mind.
- ✓ **Call for discussion:** A special class can be arranged for the group discussion and appeal the already selected students to put forward their opinions one by one regarding the already mentored topic. The rest of the students will be the spectators during the discussion. In case students suffer hurdles, teacher must mediate and encourage the discussion.
- ✓ **Conclusion & Appreciation:** Finally teacher should conclude the discussion by critically summarising it and must appreciate everyone's opinion.

Precautions -

- #Students must be kept disciplined during discussion.
- #All students must be motivated for maximum benefits.
- #Teacher must control self and students emotions while discussion.

3.1 गट चर्चा पद्धत -

हे एक सहभागात्मक शिक्षण आहे जेथे शिक्षक पूर्व-वर्गीकृत विद्यार्थ्यांसह गट चर्चेची पद्धतशीर सत्रांची योजना आखतात. या प्रक्रियेमध्ये शिक्षकांनी निवडलेल्या विद्यार्थ्यांच्या गटात वाटप केलेल्या विषयाची संकल्पना तयार करण्यासाठी पुरेसा वेळ घेणे आवश्यक आहे आणि त्यांना आयसीटी साधनांसह भाग घेण्यासाठी प्रोत्साहित केले पाहिजे. अडचण झाल्यास शिक्षकांनी अगोदरच स्पष्टीकरण द्यावे व आवश्यक असल्यास मध्यस्थी करावी. शिक्षकाने विद्यार्थ्यांना उत्तेजन दिले पाहिजे, योग्य सूचना द्याव्यात, चांगले वेळ व्यवस्थापन ठेवले पाहिजे आणि त्वरित मूल्यांकन केले पाहिजे.

अवलंब करण्याच्या चरण

- ✓ विषय विशिष्ट करणे:

शिक्षकांनी विद्यार्थ्यांच्या निवडलेल्या गटाला वाटप केलेल्या विषयाची संबंधित सामग्री सादर करणे आवश्यक आहे. पूर्व-चर्चेनंतर शिक्षकांनी हे सुनिश्चित केले पाहिजे की विषय विद्यार्थ्यांच्या मनात व्यवस्थित बसला आहे.

- ✓ चर्चेसाठी आव्हान करा:

सामूहिक चर्चेसाठी एक विशेष वर्ग आयोजित केला जाऊ शकतो आणि आधीच निवडलेल्या विद्यार्थ्यांना आधीच मार्गदर्शित विषयावर आपली मते एक-एक ठेवून द्यावी असे आव्हान केले

Principal
Mahatma Gandhi Arts,
Science & Late
N P Commerce College
Armori, Dist - Gadchiroli

जाते. चर्चेदरम्यान बाकीचे विद्यार्थी प्रेक्षक असतील. विद्यार्थ्यांना अडचणींचा सामना करावा लागल्यास, शिक्षकांनी मध्यस्थी करून चर्चेस प्रोत्साहित केले पाहिजे.

✓ निष्कर्ष आणि कौतुक:

शेवटी शिक्षकांनी चर्चेचा सारांश देऊन चर्चेचा अंत केला पाहिजे आणि प्रत्येकाच्या मताचे कौतुक केले पाहिजे.

सावधगिरी

#चर्चेच्या वेळी विद्यार्थ्यांना शिस्त पाळणे आवश्यक आहे.

#सर्व विद्यार्थ्यांना जास्तीत जास्त फायद्यासाठी प्रेरित केले जाणे आवश्यक आहे.

#शिक्षकांनी चर्चा करताना स्वतः चे आणि विद्यार्थ्यांच्या भावनांवर नियंत्रण ठेवले पाहिजे.

3.2 Flip Method – This is a participative type of learning where role of teacher and students are flipped only in case of teaching. The topic which a teacher is assigned to teach will be taught by a student. Teacher must provide a beforehand to the student on topic which he/she is going for teach. PowerPoint presentations are much better and effective options for this method.

Steps to adopt:

- ✓ **Assigning the topics:** Teacher should classify the students and accordingly allot the different topics to them. In the process, teacher must remember that only a small part of curriculum should be assigned.
- ✓ **Personalized teaching:** All students assigned to deliver the lecture on various topics should be first individually mentored by the concern teacher. Utilization of ICT must be a mandate for such lecture session.
- ✓ **Flipped Session:** On the day of actual flipping, teacher must introduce the student and the topic. Teacher must encourage the student who is delivering the lecture and must maintain the ambience in the classroom. In case of any difficulty, teacher must take initiative to overcome.
- ✓ **Briefing:** After lecture being finished within stipulated time, teacher must overview and concludes the topic. Teacher must resolve any queries from students, if any.

Precautions -

#If needed teacher need to repeat the topic.

#Teacher must keep students responsive while flipped session.

#Teacher must assure to provide opportunity for maximum students.

#Time management is very essential.

Mahatma Gandhi Arts,
Science & Late
N. P. Commerce College
Amori, Dist - Gadchiroli

फ्लिप पद्धत -

हे एक सहभागात्मक शिक्षण आहे जेथे केवळ अध्यापनाच्या बाबतीत शिक्षक आणि विद्यार्थ्यांची भूमिका फ्लिप केली जाते. शिक्षक ज्या विषयावर शिकवण्यास नेमला गेला आहे तो विद्यार्थी शिकवतो. शिक्षकांनी विद्यार्थ्यांस ज्या विषयावर तो शिकवत आहे त्या विषयावर आधीपासूनच प्रदान करणे आवश्यक आहे. या पद्धतीसाठी पॉवरपॉईंट सादरीकरण बरेच चांगले आणि प्रभावी पर्याय आहेत.

अवलंब करण्याच्या चरण

✓ विषय सोपविणे:

शिक्षकांनी विद्यार्थ्यांचे वर्गीकरण केले पाहिजे आणि त्यानुसार त्यांना भिन्न विषय वाटप करावेत. प्रक्रियेत, शिक्षकांनी हे लक्षात ठेवले पाहिजे की अभ्यासक्रमाचा फक्त एक छोटासा भाग नियुक्त केला जावा.

✓ वैयक्तिकृत शिकवणी:

विविध विषयांवर व्याख्यान देण्यासाठी नियुक्त केलेल्या सर्व विद्यार्थ्यांना प्रथम संबंधित शिक्षकांनी वैयक्तिकरित्या मार्गदर्शन केले पाहिजे. अशा व्याख्यानमालेसाठी आयसीटीचा उपयोग करणे आवश्यक आहे.

✓ फ्लिप सत्र:

वास्तविक फ्लिपिंगच्या दिवशी, शिक्षकांनी विद्यार्थी आणि विषयाची ओळख करून दिली पाहिजे. व्याख्यान देणाऱ्या विद्यार्थ्यांला शिक्षकांनी प्रोत्साहित केले पाहिजे आणि वर्गात वातावरण राखले पाहिजे. काही अडचण आल्यास शिक्षकांनी मात करण्यासाठी पुढाकार घेतला पाहिजे.

✓ संक्षिप्त:

निर्धारित वेळेत व्याख्यान संपल्यानंतर, शिक्षकांनी त्यांचे अवलोकन केले पाहिजे आणि विषय संपविला पाहिजे. शिक्षकांनी विद्यार्थ्यांमधील काही शंका सोडवल्या पाहिजेत.

सावधगिरी

गरज भासल्यास शिक्षकांना विषय पुन्हा सांगायला हवा.

फ्लिप सत्र असताना शिक्षकांनी विद्यार्थ्यांना उत्तरदायी ठेवले पाहिजे.

शिक्षकांनी जास्तीत जास्त विद्यार्थ्यांना संधी प्रदान करण्याचे आश्वासन दिले पाहिजे.

वेळ व्यवस्थापन खूप आवश्यक आहे

Principal
Mahatma Gandhi Arts
Science & Late
N. P. Commerce College
Armori, Dist - Gadchiroli

3.3 Problem solving method – This is learning through problem solving where students gain knowledge by solving random problems formulated by teachers. Here students are expected to observe, understand, analyse the problem, then to interpret and develop applications that lead to a universal understanding of the concept.

Steps to adopt:

- ✓ Selection & presentation of problem in class.
- ✓ Drawing work design with the help of teacher.
- ✓ Collection of data in group or at individual level.
- ✓ Tabulation & classification of data under expert supervision.
- ✓ Analysis for satisfactory conclusion from the data.
- ✓ Evaluation of the conclusions with help of teacher.
- ✓ Writing report & presentation.

- Precautions -**
- #Teacher should be in the role of facilitator.
  - #Teacher must fix the feasible objectives and time period.
  - #Equal opportunity must be guaranteed by teacher.
  - #Process of group formation should be done with due precision.
  - #Economic efficient project should be designed.
  - #Conclusions must be verified very precisely before publishing.

समस्येचे निराकरण करण्याची पद्धत –

हे समस्येचे निराकरण करण्याद्वारे शिकत आहे जेथे शिक्षकांनी तयार केलेल्या यादृच्छिक अडचणी सोडवून विद्यार्थी ज्ञान प्राप्त करतात. येथे विद्यार्थ्यांनी समस्येचे निरीक्षण करणे, समजून घेणे, त्यांचे विश्लेषण करणे आणि त्यानंतर अनुप्रयोगांचे स्पष्टीकरण आणि विकास करणे अपेक्षित केले ज्यामुळे संकल्पनेची सार्वभौमिक समज वाढेल.

अवलंब करण्याच्या चरण

- ✓ निवड आणि वर्गातील समस्येचे सादरीकरण.
- ✓ शिक्षकांच्या मदतीने कामाचे रूपरेखा रेखाटणे.
- ✓ गट किंवा वैयक्तिक स्तरावर डेटा संग्रह.
- ✓ तज्ञांच्या देखरेखीखाली डेटाचे टॅब्युलेशन आणि वर्गीकरण.
- ✓ डेटा पासून समाधानकारक निष्कर्ष विश्लेषण.
- ✓ शिक्षकांच्या मदतीने निष्कर्षांचे मूल्यांकन.
- ✓ अहवाल आणि सादरीकरण लेखन.

Principal
Mahatma Gandhi Arts,
Science & Late
N P Commerce College,
Armori, Dist - Gadchiroli

सावधगिरी

- # शिक्षक सुलभतेच्या भूमिकेत असावेत.
- # शिक्षकाने व्यवहार्य उद्दिष्टे आणि कालावधी निश्चित करणे आवश्यक आहे.
- # समान संधीची हमी शिक्षकांनी दिली पाहिजे.
- # गट निर्मितीची प्रक्रिया योग्य अचूकतेने करावी.
- # आर्थिक कार्यक्षम प्रकल्प तयार केला पाहिजे.
- # निष्कर्ष प्रकाशित करण्यापूर्वी अगदी तंतोतंत सत्यापित केले जाणे आवश्यक आहे.

3.4 Observation method – This is an experiential type of learning where student gets freedom to think and unique experience by observation. Here teacher plans a very simple but innovative activity to provide new opportunities for observations.

Steps to adopt:

- ✓ **Observatory:** A real world or a classroom situation must be specifically sorted by the teacher to execute this method. Teacher must first confirm the significance and applicability of the situation.
- ✓ **Motivation for Observation:** Students should be motivated to observe the situation with serious approach. Teacher should take precaution for free flow of ideas from students even under supervision.
- ✓ **Observation discharge:** Teacher must call upon all students to write down their observations on the given situation without influence of any other factor. If possible, teacher must develop a format for this write-up.
- ✓ **Group Discussion:** There should be a free discussion on the situation from all the observers under the leadership of teacher. In case of any friction of ideas, teacher must provide wisdom and secure respect for everybody's observation.

- Precautions -**
- #Teacher should provide a beforehand and expect less from students.
  - #Teacher must allot a topic relevant to curriculum.
  - #Teacher must monitor the observations with due precision.

निरीक्षणाची पद्धत –

हा एक अनुभवात्मक प्रकार आहे ज्यामध्ये विद्यार्थ्यांस विचार करण्याचे स्वातंत्र्य आणि निरीक्षणाद्वारे अनोखा अनुभव मिळतो. येथे शिक्षक निरीक्षणांना नवीन संधी उपलब्ध करून देण्यासाठी अगदी सोप्या परंतु अभिनव उपक्रमांची योजना आखत आहेत.

Principal
Mahatma Gandhi Arts,
Science & Late
N. P. Commerce College,
Armori, Dist - Gadchiroli

अवलंब करण्याच्या चरण

✓ अध्ययन कक्षा:

ही पद्धत अंमलात आणण्यासाठी वास्तविक जगाची किंवा वर्गातील परिस्थितीची शिक्षकांनी निश्चितपणे क्रमवारी लावावी. शिक्षकाने प्रथम परिस्थितीचे महत्त्व आणि त्याची व्यवहार्यता लक्षात घेणे आवश्यक आहे.

✓ निरीक्षणासाठी प्रेरणा:

विद्यार्थ्यांना परिस्थितीकडे गंभीर दृष्टिकोन बाळगण्यासाठी प्रेरित केले पाहिजे. देखरेखीखाली देखील विद्यार्थ्यांकडून विचारांच्या मुक्त प्रवाहासाठी शिक्षकांनी खबरदारी घ्यावी.

✓ निरीक्षण लिखान:

शिक्षकांनी सर्व विद्यार्थ्यांना इतर कोणत्याही घटकाचा प्रभाव न घेता दिलेल्या परिस्थितीवर त्यांची निरीक्षणे लिहून घ्यावीत. शक्य असल्यास, शिक्षकांनी या लेखनासाठी एक प्रारूप विकसित केले पाहिजे.

✓ गट चर्चा:

शिक्षकांच्या नेतृत्वात सर्व निरीक्षकांकडून परिस्थितीवर स्वतंत्र चर्चा व्हायला हवी. विचारांचा संघर्ष झाल्यास, शिक्षकाने परिस्थिती संभाडून प्रत्येकाच्या निरीक्षणासाठी सुरक्षित आदर प्रदान केला पाहिजे.

सावधगिरी

#शिक्षकाने मदतीचा हात आधीपासूनच प्रदान केला पाहिजे आणि #विद्यार्थ्यांकडून आवश्यक तेवढीच अपेक्षा ठेवली पाहिजेत.

#शिक्षकांनी अभ्यासक्रमाशी संबंधित विषय देणे आवश्यक आहे.

#शिक्षकांनी विद्यार्थ्यांच्या निरीक्षणास योग्य त्या अचूकतेने निरीक्षण केले पाहिजे.

3.5 Project based method – This is a participative cum experiential type of learning where students are engaged in a purposeful task related to curriculum. They may perform it in or out of the classroom, individually or in group. The end product is in a form of written report.

Steps to adopt:

✓ **Providing a situation** – Teacher must provide a situation to students related to curriculum.

Principal
Mahatma Gandhi Arts,
Science & Late
P. Commerce College
Armori, Dist - Gadchiroli

- ✓ **Purposing** – Students must be made tempt to choose the project by teacher and should write down the purpose of selection.
- ✓ **Design** – Students must prepare a plan under the guidance of teacher. A good plan leads to success.
- ✓ **Execution** – It is a long and tedious process, where different students are assigned with different duties according to their capabilities. This whole process is thoroughly observed and guided by teacher.
- ✓ **Evaluation** – Here students must self-evaluate the project and find mistakes if any. Teacher must ensure that the objectives of projects are achieved.
- ✓ **Recording** – A record book must be maintained by students to record each and every activity from selection to evaluation. This record book act as a reference for future.

Precautions –

- #Teacher must act as a guide and working partner simultaneously.
- #Project with well-defined objectives should be from curriculum.
- #Teacher must ensure time efficiency.

प्रकल्प आधारित पद्धत –

हा एक अभ्यासात्मक आणि अनुभवात्मक प्रकारचा शिक्षण आहे जिथे विद्यार्थी अभ्यासक्रमाशी संबंधित हेतूपूर्ण कार्यात गुंतलेले असतात. ते वर्गात किंवा बाहेर, वैयक्तिकरित्या किंवा गटात ते सादर करू शकतात. शेवटचे उत्पादन लेखी अहवालाच्या स्वरूपात आहे.

अवलंब करण्याच्या चरण

- ✓ परिस्थिती प्रदान करणे:
शिक्षकांनी अभ्यासक्रमाशी संबंधित विद्यार्थ्यांना परिस्थिती प्रदान करणे आवश्यक आहे.
- ✓ उद्देशीक:
शिक्षकांनी प्रकल्पाची निवड करण्याचा मोह विद्यार्थ्यांना केला पाहिजे आणि निवडीचा हेतू लिहून घ्यावा.
- ✓ रूपरेखा:
विद्यार्थ्यांनी शिक्षकांच्या मार्गदर्शनाखाली एक योजना तयार केली पाहिजे. चांगली योजना यश मिळवते.
- ✓ कार्यवाही:
ही एक लांब आणि कंटाळवाणा प्रक्रिया आहे, जिथे वेगवेगळ्या विद्यार्थ्यांना त्यांच्या क्षमतेनुसार भिन्न कर्तव्ये दिली जातात. या संपूर्ण प्रक्रियेचे संपूर्णपणे शिक्षक निरीक्षण करतात आणि मार्गदर्शन करतात.

Principal
Mahatma Gandhi Arts,
Science & Lato
N P Commerce College
Armori, Dist - Gadchiroli

✓ मूल्यांकन:

येथे विद्यार्थ्यांनी प्रकल्पाचे स्वतःचे मूल्यांकन करणे आवश्यक आहे आणि त्या असल्यास चुका शोधणे आवश्यक आहे. शिक्षकांनी प्रकल्पांची उद्दीष्टे साध्य केली आहेत हे सुनिश्चित केले पाहिजे.

✓ रेकॉर्ड बुक:

निवडीपासून मूल्यांकनापर्यंत प्रत्येक क्रियाकलाप रेकॉर्ड करण्यासाठी विद्यार्थ्यांनी रेकॉर्ड बुक ठेवणे आवश्यक आहे. हे रेकॉर्ड बुक भविष्यातील संदर्भ म्हणून कार्य करते.

सावधगिरी

#शिक्षकांनी मार्गदर्शक आणि कार्यरत भागीदार म्हणून एकाच वेळी कार्य केले पाहिजे.

#स्पष्ट-उद्दीष्टे असलेले प्रकल्प अभ्यासक्रमातील असावेत.

#शिक्षकांनी वेळेची कार्यक्षमता सुनिश्चित केली पाहिजे.

Principal
Mahatma Gandhi Arts,
Science & Late
P. Commerce College,
Amori, Dist - Gadchiroli